

כל פסולי המוקדשין

פרק המישי בבורות

לו.

עין משפט נר מצוה

לאפוקי מדרבי יוסי. דמתני: נמקום שאין חכס. הא יש חכס הוא כדו מתירו: כגון מאן. הו איתו חכס: מכלל דהני סרי על דהו. בתמיה. כלומר אפי' עמי הארץ השנים ועמי הארץ היאך ראוין להטריף י: דמסנדי להו. טעמי הלכות נדרים וסנדי ואיתו חכס ילמד את השנים: מוה דסימא. הא

קיימא לן במסכת גיטין (דף טו.) רבי יוסי ינמוקו עמו ותיהו הלכתא כוותיה: ינמוקו. טעמו. שהיה מציא טעם לדבריו כל שעה: תפשוט מהא. דאמר רב תנאל ממשיה דרב אין הלכה כר' יוסי תפשוט דהך קמייתא דאמר רב יהודה לעיל ג: ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ג' מתירין את הבכור תפשוט משמיה דשמואל איתמר דאי משמיה דרב תרתי למה ליה למימר לרב תרתי וימני דשגשה מתירין את הבכור ואין הלכה כר' יוסי: **ברתג' השוחט את הבכור**. ומכר מזכרו: ונדע שלא הראהו. לחכס: מה שאכלו. הולקחים אכלו: ויחזיר להם הדמים. משום קנס דאיסור י: ספק הוי: **בבשר יקבר**. דכזכר תס אסור בהנאה: מדרבהו. הולקחים לעובדי כוכבים הואיל ולא גרס להו איסורא ישלמו לו דמי בשר טריפה צול והוא יחזיר להם המותר: **גמ' קאה**. מואסת כמו ואקון צם (ויקרא ט:): **יחזיר להם כל הדמים**. דכל מה שאכלו אינו נהנה להם משעה שנודע להם: ינפס. והוא יעול י: קצת י: בתמיה. **ולמא ליה**. ישראל לכהן שמכר מה אפסדתך הלא אם היה הכשר בידך היה טעון קצורה שהרי תס שחטתו: כגון דזבין ליה. כהן השוחט מקום המוס לשראל: דאמר ליה. כהן אם היה צדי הוה מחזינא ליה כמו שהוא שחוט: **כר' יהודה**. דמתירין צפרק עד חמה (לעיל טו.). השוחט את הבכור ואחר כך הראה את מומו רבי יהודה מתי: עגלים. אמאי יעול קצת לימא י: ליה מוכר לוקח אי לאו דאלתננהו הוה מתקננא להו: יין נסך. אמאי יעול קצת. וימני' כגון דלא זבין ליה יין נסך גופיה אלא עירבו עס יין כשר ומכרין י: לימא ליה אי הדמתיה ניהלי הוה מוזיננא ליה לעובדי כוכבים חוץ מדמי יין נסך שז:

מפירין את הנדר. לישנא דקרא נקט אצל גזי חכס שייך לשון המרה וכן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עז.) גזי צת קול דקאמר ועשיו שנשבעתי מי מפר לי: **רבי יהודה אומר** אחר מהם חכם מבדל דהנך כל דהו אמר רבינא דמסברי להו ובברי. כ"כ צרוב הספרים ויש ספרים דגרסי כגון מאן אמר רב נחמן כגון אלא י: משמע ממוך לשון הקונט' שך גרים וקשה היכי פריך עלה מכלל דהך ספק כל דהו אימא י: לא אלא שפוחים מדרב נחמן וא"ת לאיך גירסא נמי מנא ליה כל דהו דלמא מכלל דהנך פוחים ממומחה אצל כל דהו לא וי"ל דפשיטא ליה דחכס דר' יהודה לאו כחכס

לעיל דאיירי צמומחה דאפי' רבי יהודה מודה ליהיד מומחה מתיר את הנדר י: וכלל דלא איירי י: צמומחה מה שיעור י: נותן לאיך ומיהו קשה דא"כ מנא ליה דאפי' מדרבי יהודה כיון דרבי יהודה לא איירי צמומחה דלמא רבי חייא בר אבא י: מודה דענין אחד מהם כחכס דר' יהודה ודומק לומר דג' מפירין את הנדר משמע ליה שלשמן שוין: **וי"ן נפד**. אע"ג דצפ' ג' דהריות (דף טז.) קאמר רבנא דרבי אפי' קורס ביין נסך כמו צנצלות מ"מ לא חשיב נפש קאה צו ועוד דהכא מסקינן על ידי תערוכות:

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

מן החסוים. לשון מנוך הוא כמו רשעי כנפים י: והסמין צפרק כיצד זולין (פסחים עז.) וצדל האזן מתרגס חסוים לאודנא (עמוס ג:): **מה הפרט מפורש מומין שבגלוי ואינן חוזרין**. כה"ג דרשין צפ"ק דקדושין (דף כד:): גזי שן עין וא"ת מ"מ לא הוה כהא מומא כשנפלה שניו כיון דחשיב מוס שבגלוי ואינו חוזר ללקמן צפרק מומין אלו שהיה צול רלא ישלמו לו (דף מד.) לא פסלינן ניטלו שינו גזי אדם אלא משום מראית העין דאינו שזו צורעו של אהרן מכלל דצבחה כשר ואפי' גזי אדם לא מיפסל צפן אחד ודוקא צמוטין החיטונות שנפגמו ושנגממו וצפנימיות שנעקרו יא' ילני"ש צלע"ז כדפירש צקונטרס קאמר צמטון גזי צבחה דהו מוס אצל ניטלו שניס לא וי"ל דשאני גזי עזד דגלי קרא אצל הכא שך דרך שהשייט נופלות מממת זקנה לא הו כעין פסק ועור ומיהו לרין טעם אחר דה"ג עיניו מממת זקנה וא"ת מאי שנא דהכא על און ומרשו חשיב מוס חכס י: ועזד יואל למירות דהו מוס שבגלוי ואינו חוזר ולקמן צפרק י: אלו מומין (דף מה:): **תן חרש שוטה (וקטן) פסולין צדאם וכשרין צבחה יז** י: צדאם לא מיפסלי אלא משום דאינו שזו צורעו של אהרן כדמפרש לקמן י: זין חרש צדי אדם לחרש צדי שמים וי"ל דגזי עזד גזי רחמנא דצדכר קל חשיב מוס לצאת לחרש י: משמחר צמטון: נעקרו

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

על אלו מומין שוחטין את הבכור הנפגמה אונו מן החסוים אבל לא (ב) י: העור נסדקה אעפ"י שלא חסרה ניקבה מלא כרשינה או שיבשה איזהו י: יבשה כל שתנקב ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם אומר יבשה שתהא נפרכת: **גמ' אמאי** יפסח ועור כתיב כתיב נמי כי יהיה בו מום ואימא כי יהיה בו מום כלל פסח או עור פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט פסח ועור אין מידי אחרניא לא כל מום רע חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא בעין הפרט מה הפרט מפורש מומין שבגלוי ואינו חוזרין אף כל מומין שבגלוי ואינו חוזרין ואימא מה הפרט מפורש מומין שבגלוי י: ובוטל ממלאכתו ואינו חוזר אף כל מומין שבגלוי ובוטל ממלאכתו ואינו חוזר אלמה ולא מן העור כל מום רע ריבויא הוא אלמה תנן חוטיין החיצונות שנפגמו י: ושנגממו והפנימיות שנעקרו נעקרו

תנן נפגמה אונו מן החסוים י: אי הכי מומין שבסתר נמו ושנגממו והפנימיות שנעקרו נעקרו

נא מ"י פ"ג מהלכות צמחות הלכה ט ופטר"ו מהלכות מריה הלכה זי סמג עין ר"א וטו"ש י"ד סי' ט' ספ"ג ז' וטו"ש ט"ז ח"מ סי' רל"ג ספ"ק א':
נב ז' מ"י פט"ו מהלכות מריה הלכה זי טו"ש י"ע ח"מ סי' רל"ג ספ"ג ז' וטו"ש י"ד סי' קט"ז ספ"ק ג':
נב ז' מ"י פט"ו מהלכות מריה הלכה זי טו"ש י"ע ח"מ סי' רל"ג ספ"ג ז' וטו"ש י"ד סי' קט"ז ספ"ק ג':
נב ז' מ"י פט"ו מהלכות מריה הלכה זי טו"ש י"ע ח"מ סי' רל"ג ספ"ג ז' וטו"ש י"ד סי' קט"ז ספ"ק ג':
נב ז' מ"י פט"ו מהלכות מריה הלכה זי טו"ש י"ע ח"מ סי' רל"ג ספ"ג ז' וטו"ש י"ד סי' קט"ז ספ"ק ג':

לענין רש"י

טנדרי"ן (טינדוריס).
סחוס.
ייבב"ש (ייבבי"ש).
חניכיים.
מונישילרי"ש
(מישילרי"ש). שיינים טחנות.

רבינו גרשום

לאפוקי מדר' יהודה דלא צבינן איתו מהם חכס: דמסברי להו וסברי דלא ליהו עמי הארץ גמורין: תיפשוט מהא דמדהא איתמר משמיה דרב ש"מ דהך קמייתא דאמרין ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל דודאי דשמואל היא דאי הוה נמי משמיה דרב והכא נמי אמר רב דהכא רבי יוסי אלא דאפי' ג' בני כנסת מומין היינו קמייתא תרי זומני למה לי למימר. דלא דאי לא איתמר אלא חזא משמיה דרב ואיך מכללא. מוקיא דההיא איתמר ואלבא דרב: ויחזיר להם את הדמים. דקטוהו ונבין: הן ויחזיר להם את הבשר שמתור בהנאתו וירשאו למוכרו לעובד כוכבים: מדרבהו הולקחין את הבשר לעובד כוכבים בייק או הטיילוהו לכלבים ועינין לא נטנו הדמים לשלמו לו דמי שרשו שהיא צול רלא ישלמו לו (דף מד.) לא פסלינן ניטלו שינו גזי אדם אלא משום מראית העין דאינו שזו צורעו של אהרן מכלל דצבחה כשר ואפי' גזי אדם לא מיפסל צפן אחד ודוקא צמוטין החיטונות שנפגמו ושנגממו וצפנימיות שנעקרו יא' ילני"ש צלע"ז כדפירש צקונטרס קאמר צמטון גזי צבחה דהו מוס אצל ניטלו שניס לא וי"ל דשאני גזי עזד דגלי קרא אצל הכא שך דרך שהשייט נופלות מממת זקנה לא הו כעין פסק ועור ומיהו לרין טעם אחר דה"ג עיניו מממת זקנה וא"ת מאי שנא דהכא על און ומרשו חשיב מוס חכס י: ועזד יואל למירות דהו מוס שבגלוי ואינו חוזר ולקמן צפרק י: אלו מומין (דף מה:): **תן חרש שוטה (וקטן) פסולין צדאם וכשרין צבחה יז** י: צדאם לא מיפסלי אלא משום דאינו שזו צורעו של אהרן כדמפרש לקמן י: זין חרש צדי אדם לחרש צדי שמים וי"ל דגזי עזד גזי רחמנא דצדכר קל חשיב מוס לצאת לחרש י: משמחר צמטון: נעקרו

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

על אלו מומין שוחטין את הבכור הנפגמה אונו מן החסוים אבל לא (ב) י: העור נסדקה אעפ"י שלא חסרה ניקבה מלא כרשינה או שיבשה איזהו י: יבשה כל שתנקב ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם אומר יבשה שתהא נפרכת: **גמ' אמאי** יפסח ועור כתיב כתיב נמי כי יהיה בו מום ואימא כי יהיה בו מום כלל פסח או עור פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט פסח ועור אין מידי אחרניא לא כל מום רע חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא בעין הפרט מה הפרט מפורש מומין שבגלוי ואינו חוזרין אף כל מומין שבגלוי ואינו חוזרין ואימא מה הפרט מפורש מומין שבגלוי י: ובוטל ממלאכתו ואינו חוזר אף כל מומין שבגלוי ובוטל ממלאכתו ואינו חוזר אלמה ולא מן העור כל מום רע ריבויא הוא אלמה תנן חוטיין החיצונות שנפגמו י: ושנגממו והפנימיות שנעקרו נעקרו

תנן נפגמה אונו מן החסוים י: אי הכי מומין שבסתר נמו ושנגממו והפנימיות שנעקרו נעקרו

(א) נלכאיה ז"ל מתירין דהא קאי לפרש דלעיל פסוק לו ג' מתירין ועי' מוס' דהכא דיה מתירין לישנא דהכא וכו'. (ב) נבכחו ט' וכו'. (ג) ומגילה ט: וכו'. (ד) ומכור כ"א במשהו נמשמיות וכו'. (ה) נלעיל טו. (ו) פ"ו ע"ד. (ז) והפסוק כן איתא במשהו במה"ש. (ח) וכו'. (ט) קצת מומין הק"ר אפי' מה"ד כבוד ממשיה ולימא ליה מ"מ מוכר קמפדקן ונשני דא"ל מוכר וכו' י: ג"ל דאמר ליה אי כ"י ז"ל. (ט) ג"ל נחמיה פריך שפיר מה שיעור י: ז"ל (ז"ל א' דגלג.) (ט) ז"ל ואפילו. (ט) ואלא מפליג.

תורה אור השלם

1. וכו' ויקרה בו מום פסח או עור כל מום רע לא תוקבטו לך אלהיך: דברים טו כ"א

הנהגות הב"ח

(א) גבי צבור יבכה ולימא ליה: (ב) בבשרה אכל לא מן העור:

מוסף רש"י

במקו עמו. טעמו. שמתקט יגיון (פס.) מונה שמתן כל חכמים ואמר ר' יוסי ינמוקו עמו. טעו. וכו. דבר ישר כפי המשקלות (שורבין נח.) א': פירושו ענין למה טעם לכל דבריו שהיה מיישב את דבריו (י"טו ע"ש).

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

יבשה שאין מולאה עד אן וזי יבשה עד חמיש כל כך שפחה נפרכת ללפון (חולין יז.) חוטיין החיצונות. כ"י דשני שקיין ילני"ש. החיטונות אותן שלפנים נענד חוטיין. שנגממו. טעם משמע או שנגממו. שמתכו בהנחת מלמטה. שמתקן ואלו חוטיין (לעיל טו.). והפנימיות. הגדולות קצוות כהן שקיין מיישילרי"ש. שנעקרו. לממרי חו"מ. כדמפרש ואילן האיל וכו' פט' מוזל. אלא פנימה או גימור איתו ניכר הכס. שהרי מנולות צפה (טו.).

שיטה מקובצת

(א) רבינא דמסברי להו וסברי: (ב) היתמי ר' יוסי נמוקו: (ג) להם את הדמים: (ד) ויחזיר להם את: (ה) ישלמו לו דמי: (ו) כי בכור יבכה ולימא: (ז) לאו דאכלתיה הוה כ"י ושרי לי ניהליה: (ח) לא מן העור: (ט) שבגלוי ובטל ממלאכתו כ"י שבגלוי וכלל: (י) החסוים אבל לא מן: (יא) שנפגמו או שנגממו: (יב) להצטרף דהא כלינתהו ומידי אחרניא לא דמכדי וכי יהיה לו מום פסק ועור וממין ליה שבערין תאכלנו דהיינו צלא הקרבה: ומשני **כתיב נמי כי יהיה בו מום**. דמשמע נמי מומין אחרני: וצטל נמי ממלאכתו. כגון פסח צטל מניהילך ועור צטל מראייה: **אלמה טן נפגמה אונו** הוי מוס הא אינה צטילה משמיעה: **ריבויא היא**. דמכדי כל ולא דרשין ליה צכלל ופרט: **אי הכי דריבויא** הוא מומין שצמטר נחוט נמי עלייה: **חוטיין ילני"ש**: חיטונות שבצמלע הפה: שנפגמו. שחסרו מעט: שנחתכו צסכין צרוחצו ולא חיסרו אלא עין סדק: **הפנימיות**. מוס